

**Kokkuvõte kultuurikomisjoni tööst
II istungjärk (12.09.2011 – 24.12.2011)**

I EELNÕUD

Menetluses oli 8 eelnõud

Vastu võeti 1 seadus

Erakooliseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus

Seadusega muudeti ülikooliseaduses ühisõppekavade regulatsiooni, et toetada õppeasutuste koostööd ühisõppekavade avamisel. Seadust täpsustati ühisõppekava avamise taotlemise ajalise raamiga ning taotlusele ekspertiisi tegemise kohustusega, kui ühisõppekava avamise taotluse formaalse kontrolli käigus ei selgu, kas ühisõppekava alusel läbiviidava õppe kvaliteet on piisav ja kirjeldatud õpitulemused on kavandataval viisil õpetades saavutatavad. Seadusega tunnistati kehtetuks rakenduskõrgkoolile seni kehtinud nõue magistriõppe avamiseks sõlmida eelnevalt vastav koostööleping ülikooliga. Selline piirang on osutunud formaalseks ega arvesta asjaolu, et nii ülikooliseadus kui kõrgharidusstandard sätestavad nõuded, mis peavad magistriõppe avamisel olema igal juhul täidetud. Ülikooliseaduse sätted, mis sidusid rakenduskõrgharidusõppe andmise regionaalsete vajadustega, tunnistati kehtetuks, et võimaldada ülikooli nõukogul kaaluda erinevaid põhjusi ning struktuurilisi vorme rakenduskõrgharidusõppekavade õpetamiseks.

Algataja: Vabariigi Valitsus

Komisjoni esindaja: Liisa-Ly Pakosta

Menetlus: menetlusse võetud 20.09.2011; esimene lugemine 26.10.2011; II lugemine 15.11.2011, III lugemine 23.11.2011

Vastu võeti 2 otsust

1. Riigikogu otsus "Riigikogu liikmest Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu liikme nimetamine"

Otsusega nimetati Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu liikmeks Riigikogu liige Jaak Allik.

2. Riigikogu otsus "Riigikogu liikmest Eesti Rahvusraamatukogu nõukogu liikme nimetamine"

Otsusega nimetati Eesti Rahvusraamatukogu nõukogusse Riigikogu liige Mart Meri

Menetlusse jääb 5 eelnõud

1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seadus (1 SE)

Eelnõuga soovitakse hüvitada koolilõuna maksumuses üks euro esimesest kuni kaheteistkümnenda klassini, laiendades hüvitise ka gümnaasiumile.

Algataja: Eesti Keskerakonna fraktsioon

Komisjoni esindaja: Lauri Luik

Menetlus: menetlusse võetud 05.04.2011; Vabariigi Valitsuse arvamus 05.05.2011 – ei toeta eelnõud. I lugemine 07.06.2011, komisjoni ettepanek: esimene lugemine lõpetada, muudatusettepanekute tähtaeg 21.06.2011 kell 16.00

2. Koolieelsete lasteasutuste seaduse muutmise seadus (2 SE)

Eelnõuga soovitakse hüvitada toidukulu katmine summas 1,5 eurot koolieelsetes lasteasutustes alusharidust omandavatele 5-7 aastastele lastele

Algataja: Eesti Keskerakonna fraktsioon

Komisjoni esindaja: Kaia Iva

Menetlus: menetlusse võetud 05.04.2011; Vabariigi Valitsuse arvamus 05.05.2011 – ei toeta eelnõud. I lugemine 07. ja 08.06.2011, komisjoni ettepanek: esimene lugemine lõpetada, muudatusettepanekute tähtaeg 21.06.2011 kell 16.00

3. Õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise seadus (13 SE)

Eelnõuga soovitakse taastada isikutele, kes õppisid enne 01.07.2009 ülikoolis või kõrgkoolis kuni 30. juunini 2009. aasta kehtinud õppelaenu hüvitamise tingimused ja kord (õppelaenu hüvitamise õigus kõigile avaliku sektori töötajatele ja õppelaenu osaline kustutamine lapsevanemale, kes oli lõpetanud õpingud ja kasvatas alla viie aastast last).

Algataja: Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon

Komisjoni esindaja: Urmas Klaas

Menetlus: menetlusse võetud 19.04.2011; Vabariigi Valitsuse arvamus 25.05.2011 – ei toeta eelnõud. I lugemine 15.06.2011, komisjoni ettepanek: eelnõu tagasi lükata; eelnõu algataja ettepanekul arvati Riigikogu täiskogu päevakorrast välja (13.06.2011). I lugemine 20.09.2011, komisjoni ettepanek: esimene lugemine lõpetada, muudatusettepanekute tähtaeg 04.10.2011 kell 18.00

4. Noorsootöö seaduse ja sotsiaalmaksuseaduse muutmise seadus (38 SE)

Eelnõuga soovitakse sätestada õpilasmaleva mõiste ning selleks, et suurendada malevakohtade arvu, vabastada tööandja 13-18 aastaste õpilasmalevas töötavatele noortele rahas makstava töötasu pealt tasutavast sotsiaalmaksust.

Algataja: Eesti Keskerakonna fraktsioon

Komisjoni esindaja: Lauri Luik

Menetlus: menetlusse võetud 09.05.2011, Vabariigi Valitsuse arvamus 15.06.2011 – ei toeta eelnõud. I lugemine 27.09.2011, komisjoni ettepanek: esimene lugemine lõpetada, muudatusettepanekute tähtaeg 11.10.2011 kell 18.00

5. Ülikooliseaduse, rakenduskõrgkooliseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus (89SE)

Eelnõu peamised muudatused puudutavad üliõpilaste õigusi riigieelarvest rahastatava kõrghariduse omandamisel ja kõrgharidustaseme õppe rahastamist riigieelarvest. Eelnõu eesmärk on muuta kõrgharidussüsteemi toimimine üliõpilase jaoks õiglasemaks, kasvatada kõrgharidustaseme õppe tulemuslikkust, vähendada kõrghariduse valdkondlikku killustatust ja suurendada kõrgkoolide vastutust õppe kvaliteedi tagamisel.

Algataja: Vabariigi Valitsus

Komisjoni esindaja: Urmas Klaas

Menetlus: menetlusse võetud 13.09.2011; I lugemine 17.11 ja 22.11.2011, komisjoni ettepanek: esimene lugemine lõpetada, muudatusettepanekute tähtaeg 06.12.2011 kell 18.00

Eelnõu üldpõhimõtete arutelud: haridus- ja teadusminister Jaak Aaviksoo (26.09.2011); avalik-õiguslike ülikoolide rektorid (11.10.2011); rakenduskõrgkoolide rektorid (17.10.2011); Eesti Õpilasesinduste Liit ja Eesti Üliõpilaskondade Liit (18.10.2011); eraõiguslikud rakenduskõrgkoolid (24.10.2011); Riigikontroll (24.10.2011); Tööandjate Keskliit (25.10.2011)

II ARUTELUD

1. Parlamentaarne kuulamine: Eesti Rahva Muuseumi uue hoone ehitamine (12.09.2011)

Kultuurikomisjon kuulab kultuuriministri **Rein Langi**, Kultuuriministeeriumi kantsleri **Süim Suklese** ja Eesti Rahva Muuseumi direktori **Krista Aru** ülevaadet muuseumi uue hoone ehitamise kohta.

2. Kohtumine Rheinland-Pfalzi liidumaa parlamendi haridus-, teadus- ja kultuurikomisjoni delegatsiooniga (28.09.2011)

3. Eesti Inimarengu Aruanne 2010/2011. Arutelu (10.10.2011)

Riigikogu kultuurikomisjon arutas Eesti Inimarengu Aruannet (EIA) 2010/2011 keele- ning haridusküsimuste osas. Ettekannetega esinesid EIA peatoimetaja, Tartu Ülikooli professor **Marju Lauristin**, EIA keelepeatüki toimetaja professor **Triin Vihalemm** (TÜ) ning hariduspeatüki toimetaja professor **Mati Heidmets** (TLÜ). Sissejuhatava sõnavõtuga esines aruande autorite nimel SA Eesti Koostöö Kogu juhatuses esimees **Peep Mühl**s. Kultuurikomisjoni istungist võtsid osa veel haridusstrateegia 2020 üldkoordinaator **Lelo Liive** ning Haridus- ja teadusministeeriumi nõunik **Epp Rebane**.

4. Riigikogu kultuurikomisjoni, Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Kaubandus-Tööstuskoja juhatuses kohtumine. Teemad: kutseõpe ja majandustegevus; koolivõrgu korrastamine (13.10.2011)

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja sõnul tuleks luua seaduslik alus kutseõppeasutuste majandustegevuslikele õppetöökodadele, kus toimuva tegevuse tulemuseks oleks müügilõulbulik toode või teenus. Seejuures ei saa vähetähtsaks pidada ka ettevõtlusoskuste arendamist. Eesmärk on, et õpilasel tekiks läbi praktilise õppe nii harjumus ja tahe töötada kui ka töösused, mida ettevõtetes ja koolis toimuv praktika ei suuda tagada. Ettevõtteid oma väiksuse tõttu rakendavad küll praktikandid tööle, kuid neil puudub piisav ressurss ja võimekus juhendada praktikantide vastavalt õppekavale. Koolis toimival praktilisel ei ole aga hetkel sellist tulemust, mis motiveeriks õpilast omandama tööoskusi selleks, et tulevikus olla tööturul hea kvalifikatsiooniga töötaja.

Teise teemana arutati üldhariduskoolide võrgu kaasajastamist, milles haridus- ja teadusminister **Jaak Aaviksoo** tõdes, et 2010. aastal vastu võetud põhikooli- ja gümnaasiumiseadus lahendas küll sisulise gümnaasiumi ja põhikooli eristamise, kuid institutsionaalset lahutamist ei tehtud. Põhikool kui ka gümnaasium peavad pakkuma lähtuvalt neile seatud ülesannetest õpilasele võimalikult hea kvaliteediga haridust, mida aga ei ole võimalik tagada tänase koolivõrguga, kus paljud gümnaasiumid tegutsevad põhikooli arvelt. Siin on võimalikud erinevad lahendused, kuid kindlasti tuleb neid lahendusi ulatuslikumalt selgitada ja leida kokkulepe nii poliitiliselt kui ka erinevate huvirühmade vahel.

5. Parlamentaarne kuulamine: Eesti Rahvusringhäälingu tegevuse ülevaade (14.11.2011)

?? Kultuurikomisjoni kuulab Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) nõukogu liikme **Andres Jõesaare** ning juhatuses esimehe **Margus Allikmaa** ülevaadet ERR-i seaduse rakendamise praktikast. Tõdeti, et kuigi seadus on olnud hästi järgitav, on siiski tekkinud vajadus seaduse mõnda sätet muuta ning esitati nende muudatuste võimalikud variandid. Muudatused puudutaksid reklaami ja sponsorteabe edastamise lubatavust ERRis, ERRi arengukava mõjude analüüsi esitamist, Riigikogule ERRi arengukavast ülevaate andmist ning ERRi juhatuses liikmete arvu. Komisjon võttis kuuldu teadmiseks ning soovis esitatud ettepanekutega põhjalikumalt tutvuda.

6. Parlamentaarne kuulamine: Eesti Teadusagentuuri käivitamise seis (14.11.2011)

Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse alusel 1. märtsist 2012 käivitatava Eesti Teadusagentuuri korralduslikust hetkeolukorrast andsid komisjonis ülevaate Teaduskompetentsi

Nõukogu juht professor **Volli Kalm** ja Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) nõunik **Sille Uusna**. Volli Kalm tõi välja, et HTMi juures moodustatud vastava komisjoni ülesandeks on olnud agentuuri tehniline käivitamine ning aidata sisuliselt kaasa kahe õigusakti projekti – „Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogu moodustamise kord ja töökord“ ning „Institutsionaalse uurimistoetuse taotlemise, määramise ja selle mahu muutmise tingimused ja kord“ – koostamisele. Eesti Teadusagentuur moodustub SA Eesti Teadusfond juriidilisel baasil, agentuuri tuuakse kõigi funktsioonidega üle senine SA Archimedes Teaduskoostöö keskus.

7. Kohtumine Eesti Kunstiakadeemias. Teemad: EKA tegevuste ja õppesuundadega tutvumine, kõrgkoolidevaheline koostöö, EKA panus Eesti ettevõtluskeskkonda, rahvusvahelistumine, kõrgharidusreform, uue maja ehitamise hetkeseis (06.11.2011)

Kohtumisel osalesid Eesti Kunstiakadeemia (EKA) rektor professor **Signe Kivi**, akadeemiline prorektor professor **Liina Siib**, haldus- ja finantsdirektor **Andri Simo**, disainiteaduskonna dekaan professor **Lylian Meister**, kunstikultuuri teaduskonna dekaan professor **Mart Kalm**, arhitektuuriteaduskonna linnaehituse õppetooli külalisprofessor **Andres Alver**, vabade kunstide teaduskonna dekaan professor **Andres Tali**, Avatud Akadeemia juhataja **Anne Pikkov**, avalike suhete juht **Solveig Jahnke**.

EKA esindajad andsid ülevaate EKA õppesuundadest, doktorikoolist ning Avatud Akadeemiast, samuti kõrgkoolidevahelisest koostööst ning EKA panusest ettevõtluskeskkonda. Kõne all oli ka EKA uue maja ehitamise hetkeseis. Arutelul käsitleti kõrgharidusreformiga kavandatavaid muudatusi ning tunti huvi, milline on EKA statistika tasuta ja tasulistel õppekohtadel õppivate üliõpilaste arvu ning nominaalaja jooksul õppe lõpetajate arvu osas.

Arutelu käigus esitasid kultuurikomisjoni liikmed täiendavaid küsimusi õpetajakoolituse kohta. Rektor Signe Kivi sõnul on õpetajakoolituse valdkond EKA üks prioriteete. EKA õpetajakoolitus toetab põhikooli ja gümnaasiumi riiklikes õppekavades sisalduvat kunstiopetuse kaasaegset käsitlust, kus kunstiopetus õppeainena hõlmab lisaks kujutava kunsti õppele ka disaini- ja keskkonnaõpetust ning aitab kaasa lapse loovuse arendamisele. Professor Mart Kalm tõstis esile muuseumipedagoogika rolli muuseumide muutumisel atraktiivsemateks ja aktiivsemateks õppekeskkondadeks. Õpetajakoolituse puhul on oluline roll kõrgkoolidevahelisel koostööl. Õpetajakoolituse teema käsitlemisel peab EKA vajalikuks õpetaja kutsestandardis loovõpetajatele kehtestatud pedagoogikanõuete analüüsimist. Komisjoni liikmed uurisid lisaks EKA teadustegevuse (doktoriõppe) eripärasid.

III ARVAMUSED

Riigikogu kultuurikomisjon andis Euroopa Liidu asjade komisjonile 4 arvamust ja põhiseaduskomisjonile 1 arvamuse.